

EGIPTOMANIJA

Eva Kocuvan: Egipčanska knjiga živih, Ljubljana: Modrijan, 1997. 84 str., ilustr.

Leta 1994 je gostovala v Kulturnozgodovinskem muzeju na Dunaju razstava kanadskih muzejev z zgovornim naslovom Ägyptomanie. Vse od antičnega obdobja je ta starodavna dežela s svojo kulturo privlačila ljudi. V starem Rimu so bili nagrobniki v obliki piramid, v Tivoliju je že stal obelisk, pompejanske vile so krasile slikarije z egipčanskimi motivi, celo njihovi bogovi so prevzeli marsikatero lastnost egipčanskih malikov. Ti elementi so preživeli srednjeveško obdobje do renesanse, ko znova oživi ljubezen do vsega starega. Fascinacija nad egiptovskimi motivi, pa naj je šlo tu za prepeljane originalne kose ali pa izdelane kopije sfing, obeliskov, piramid, doživi višek v drugi polovici 18. in prvi polovici 19. stoletja, to je v času, ko lahko govorimo že o prvih velikih raziskavah v deželi ob Nilu. Egiptomanija postane moda, po gradovih si urejajo sobane s pohištvom, kakršnega poznamo iz grobnic, krasijo jih vaze z orientalnimi navdihom, nastajajo literarna, glasbena, likovna dela, ki se zgledujejo po starem Egiptu ali pa je njih dogajanje prenešeno v čas njegovega razcveta. Pri nas občudujemo Egipčansko sobo na gradu Snežnik, sarkofaga, ki ju je dal prepeljati in vanju pokopati svoja starša v rodni Vipavi Anton pl. Lavrin. Oboje je odraz istega fenomena - egiptomanije.

In danes smo to prerasli? Res, ne trudimo se več, da bi sedeli na neudobnih stolih, tudi modernih piramid ne zidamo, pač pa iz občudovanja do starega Egipta prevajamo in tiskamo knjige o deželi ob Nilu kar po tekočem traku. Največ jih je namenjenih otrokom. Na policah knjigarn lahko trenutno najdete Najlepšo knjigo o piramidah, Starodavni svet: zgodovina prvih civilizacij, Stari Egipt, Isaknje pozabljenega Egipta, Tutankamon in končno tudi najnovejše delo Eve Kocuvan Egipčanska knjiga živih.

Zakaj torej pisati o eni izmed mnogih knjig, vsebina je vendar podobna, boste mislili. Poudarjanje, da je delo plod domačega znanja, je že oguljena fraza. Pa jo vendar velja posebej izvzeti iz vse te množice publikacij. V njej je namreč stari Egipt tako daleč in vendar tako blizu obenem. Knjiga je opremljena z domiselnimi risbami, ki dopolnjujejo tekste, poleg tega pa je v njej še vr-

sta fotografij predmetov - kipcev božanstev, amuletov (med njimi ima posebno mesto mumija), ki so danes v slovenskih muzejih. Največ jih je iz Narodnega muzeja Slovenije in iz ptujskega Pokrajinskega muzeja.

Avtorica nas popelje skozi zamotano zgodbo o kronologiji, na enostaven, a vendar korekten način predstavi njeno problematiko. Dežela ob Nilu je opisana v več literarnih in zgodovinskih delih, povsod so navedene najnovejše slovenske izdaje le-teh, po katerih lahko sežejo tisti, ki bi želeli izvedeti še več. Dogajanje je postavljeno v prostor in čas ob privlačnem zemljevidu, kjer so označeni ne le kraji, ampak tudi obdobje, ko so cveteli. Slavni egiptologi so sicer prihajali od drugod, a tudi med Slovenci imamo dva zbiralca starin - Ptujčana profesorja Franca Ferka in Vipavca Antona Lavrina, ki je bil avstrijski generalni konzul v Egiptu. Morda bi veljalo omeniti še Bernardo Perc, našo prvo arheologinjo in egiptologinjo. Približa nam egipčansko mitologijo, tu je predstavljenih največ predmetov iz slovenskih zbirk. Poglavje o mestu živih, to so palače, hiše in svetišča, je popestrjeno s podatki o egipčanskem vsakdanjiku, ki ga poznamo po upodobitvah iz grobnic. Posebno mesto ima seveda prestolnica nove države Tebe. Poleg svetišč in palač je predstavljena tudi dolina kraljev z znanimi grobnicami. Prehod v posmrtno življenje ali mesto mrtvih je zadnje poglavje knjige. Tudi tu je upodobljenih nekaj predmetov iz slovenskih muzejev. Delu je dodan slovar neznanih besed in pa poglavje o Egiptu in njegovi večnosti izpod peresa profesorja dr. Jožeta Kastelica.

Knjiga Eve Kocuvan o starem Egiptu je sicer po obliki in načinu pisanja namenjena predvsem mladim bralcem, vendar se moramo zavdati, da je prav tej populaciji najtežje približati na zanimiv, a obenem strokovno korekten način problematiko, kakršna je ta. Po delu Romanus sum, ki je govorilo o rimskem obdobju na naših tleh, je Kocuvanova obdelala še eno obdobje iz antične zgodovine. Poudariti pa velja, da je tudi tu, čeprav je Egipt teritorialno in časovno oddaljen od Slovenije, našla pot, da nam predstavi stične točke, predvsem s pomočjo predmetov, ki so v slovenskih muzejih.

Anja Dular